

Årsmelding 2020

Forum for natur og friluftsliv Hordaland

Innhold

1. Innledning.....	1
2. Aktiviteten gjennom året	1
2.1 Saker og temaer	1
2.2 Arrangementer.....	2
2.4 Møter, befaringer, arbeidsgrupper	4
2.5 Annen deltakelse.....	6
2.6 Informasjon.....	7
3. Organisatorisk.....	8
3.1 Tilsluttede organisasjoner	8
3.2 Årsmøtet.....	9
3.3 Styret	9
3.4 Administrasjon	9
4. Økonomi	9
5. Signatur av årsrapporten.....	9

1. Innledning

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner i fylket, dannet i februar 2001. Hovedmålet til forumet er å styrke tilsluttede organisasjoners arbeid med å ivareta natur- og friluftslivsinteresser, men også bidra til økt samarbeid og gjøre organisasjonene mer synlige og delaktige på den administrative og politiske arena.

FNF Hordaland satte seg følgende delmål for å styrke organisasjonenes arbeid i 2020:

- Øke gjennomslag for natur- og friluftslivsinteresser i areal-, plan- og utbyggingssaker
- Styrke kontakt og påvirkning av administrasjon og politikere på kommunalt og regionalt nivå
- Være en arena for natur- og friluftsfaglig kompetansebygging og kompetanseutveksling i organisasjonene
- Ivareta organisasjon og økonomi

I 2020 har forumet fulgt opp delmålene ved å ha kontaktmøter med myndigheter, medvirket i høringer om aktuelle problemstillinger, og økt kompetanse og nettverket i de tilknyttede organisasjonene ved avholdelse av ulike arrangementer.

Forumet jobbet mye med vindkraftproblematikk i 2020, og var med å påvirke stortingsflertallet som avgjorde at vindkraftkonsesjoner skal behandles gjennom plan- og bygningsloven, som vil kommunene mer selvstyre i vindkraftsaker. Selv om det ikke er nok med kommunalt selvstyre vil vindkraftpolitikken bli bedre enn hva den var.

I juni ble det avgjort av Olje- og energidepartementet at kraftutbyggingen som ville påvirket vannføringen i Kvanndalselva i Hardanger skulle skrinlegges. Departementet mener at utbyggingen ville gi negative konsekvenser for naturmangfoldet, og sjøørreten ble særlig vektlagt i avslaget. Kvanndalselva ble reddet etter at det ble utført etterundersøkelser, bestilt av FNF Hordaland og Naturvernforbundet i Hordaland, der det ble registrert flere rødlistearter enn ved opprinnelig konsekvensutredning av tiltaket.

Vi ser en generell utvikling til mer bærekraftig planlegging i regionale og kommunale planer, men man må likevel stille krav til konkrete mål og planer for gjennomførelse. Enkelte kommuner i det tidligere fylket Hordaland har tatt initiativ til egne kommunedelplaner for naturmangfold, og flere planer adresserer både natur- og klimakrisen. Vi anser det som en positiv utvikling og et steg i riktig retning.

FNF Hordaland har jobbet mye med småkraftverksaker og vindkraft de siste årene, men fremover skal vi markere FNs tiår for restaurering av natur og jobbe for bevaring av naturen. Det betyr ikke at vi ikke kommer til å jobbe med kraftsaker fremover, men hovedtemaet vil være restaurering.

2. Aktiviteten gjennom året

Aktiviteten har vært høy til tross for pandemi. Forumet gjennomførte flere arrangementer og befaringer, og dekket en rekke ulike arealsaker. Vi skrev innspill til alt fra etablering av UNESCO biosfæreområde til oppdrett og kraftlinjer. Det ble også arrangert fagmøte med politikere, bekevandring, GIS-kurs, vannforvaltningsseminar og regional FNF-samling. Forumet bidro også til å lage flere filmer om vindkraft i samarbeid med andre organisasjoner.

2.1 Saker og temaer

Stortingsmeldingen for vindkraft på land (vindkraftmeldingen) har vært en viktig sak i FNF Hordaland i 2020. Forumet skrev innspill til forbedringer av konsesjonsprosessen for vindkraft, holdt fagmøte med

stortingspolitikere om vindkraftmeldingen og har laget filmer om vindkraft for å påvirke innholdet i meldingen. Det er også skrevet innspill til flere vannkraftsaker og fulgt opp tidligere vedtak. Andre viktige problemstillinger har vært oppdrett, kraftlinjer og endringene i de statlige planretningslinjene for strandsonen. Det har også blitt jobbet mye med de regionale vannforvaltningsplanene som har fått utsatt høring til 2021.

Figur 1. Befaring fra fagmøtet om vindkraftmeldingen med stortings- og lokale politikere i Dyrkolbotn, 26. august 2020.

2.2 Arrangementer

FNF Hordaland har arrangert eller bidratt på følgende arrangementer;

- **Fagmøte med politikere om vindkraftmeldingen - 26. august**

Bergen og Hordaland Turlag, Naturvernforbundet i Hordaland, DNT Vest og FNF Hordaland inviterte stortingspolitikere fra Vestlandet og sentrale fylkespolitikere til et faglig møte med debatt og befaring i Dyrkolbotn i Nordhordland (**figur 1**). Tema for møtet var stortingsmeldingen om vindkraft på land. Folk for fjella holdt innlegg om vindkraftanleggene som er planlagt utbygd rundt Masfjorden og i Nordhordaland. Totalt 750 turbiner kan bli oppført i regionen. Bergen og Hordaland Turlag informerte om mangler i vindkraftmeldingen, og Naturvernforbundet Hordaland pratet om konsekvenser av vindkraft på naturen og dyrelivet. Det ble også holdt apell av politikerne, og det var debattpanel med stortingspolitikere og personer fra organisasjonene Ung for fjella og det lokale Turlaget. Fagmøtet og befaringen på Dyrkolbotn ble filmet.

- **Bekkevandring - 5. september**

Forumet arrangerte fiskefaglig bekkevandring langs Apeltunelva, i Bergen, i forbindelse med Friluftslivets Uke. Biolog Marius Kambestad fra NORCE LFI informerte om kartlegging av

sjørrethabitat, og viste diverse tiltak som er gjort i elven for å bedre oppvekstforholdene til sjørreten og laksen (**figur 2**). Vi hadde også med oss Alv Arne Lyse fra styret i FNF Hordaland og NJFF Hordaland, som har mye kunnskap om laksefisk i vassdragene i Bergen. Turen gikk gjennom tett kantvegetasjon og mer urbane områder, og vi fanget to av de fem fiskeartene som lever i elven ved elektrofiske. Vi fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne på vandringen, og oppfordring om å arrangere dette igjen.

Figur 2. Bekkevandring langs Apeltunelva i Bergen kommune (venstre), og anadrom fisk fanget ved elektrofiske (høyre). Foto til venstre er tatt av Alv Arne Lyse i NJFF Hordaland.

- **Kajakklek på «Kom deg ut-dagen» - 7. september**

Barnas Turlag og FNF Hordaland arrangerte kajakklek for barn sammen med instruktører fra God tur på "Kom deg ut-dagen" i Friluftslivets Uke. Selv om vi hadde skiftende vær var det god stemning, og mange deltakere lærte seg kajakkpadling.

- **Regional FNF-samling - 10. og 11. november**

FNF Hordaland arrangerte regional FNF-samling 10-11. november for Agder, Rogaland, Sogn og Fjordane og Hordaland (FNF-Kysten). Samlingen skulle opprinnelig arrangeres på Herdla i Askøy kommune, men økt smitte i regionen førte til at samlingen ble heldigital.

Fagtemaet til FNF-Kysten samlingen var vannforvaltning og de regionale vannforvaltningsplanene som er på høring i 2021. Vi hadde innlegg fra Vestland Fylkeskommune, Sabima, Økosystemtjenester AS og NJFF Hordaland om status til vannforvaltningsplanen i Vestland, medvirkning, hvordan man bør rette revisjonskrav og arbeidet med vilkårsrevisjoner. Opptak fra samlingen kan ses [her](#).

- **Kurs i kartprogrammet QGIS - 28.-29. oktober og 2. og 3. november**

FNF Hordaland arrangerte kurs i GIS-programmet QGIS i NJFF Hordaland i Bergen med kursholder Anders Konnestad fra Konnestad Consulting. I første kursdel laget vi kart og lærte fremstilling av GPS-spor. I andre kursdel gikk vi gjennom digitalisering av papirkart og dokumenter, med eksempler fra hogstrapporter fra skogbruket. Fem personer fra fire ulike organisasjoner deltok. Det var opprinnelig syv påmeldte, men økt smitte i Bergen førte til avmeldinger.

Koordinator har delt ut noen kurshefter som var til overs til medlemmer i de tilknyttede organisasjonene, slik at de kan bruke heftene til egentrening.

2.3. Uttalelser

I 2020 har forumet levert 14 høringsinnspill:

- 15.12.2020 Høringsinnspill til 420 kV ledning fra Blåfalli i Kvinnherad kommune til Gismarvik i Tysvær kommune
- 27.11.2020 Høringsinnspill til endring i biomasse til totalt 3900 tonn på oppdrettslokaliteten 18015 Hestabyneset i Langenuen
- 30.10.2020 Høringsinnspill til planendringssøknad for Onarheim kraftverk i Kvinnherad kommune
- 01.10.2020 Høringsinnspill til reviderte statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen
- 31.08.2020 Innspill til revisjon av konsesjonsvilkår for Maurangervassdraget
- 09.07.2020 Klage på vedtak om reguleringsplan, Haukanes, Austevoll kommune
- 30.06.2020 Innspill til strategiplan for Nordhordland Biosfæreområde
- 28.06.2020 Høyringsfråsegn til Utviklingsplan for Vestland 2020-2024, Regional planstrategi
- 07.05.2020 Innspill Strategisk Planprogram Åsane
- 17.04.2020 Innspill planendring Øvre Alsåker kraftverk
- 31.03.2020 Uttalelse NVEs innspill til forbedringer av konsesjonsprosess vindkraft på land
- 17.03.2020 Høringssvar til endringer i vannressursloven, vassdragsreguleringsloven,
- 10.03.2020 Innspill til NVEs vurdering av NorthConnect- North Connect er en utenlandskabel foreslått fra Eidfjord til Pershead i Skottland.
- 31.01.2020 Innspill Store Lungegårdsvann - Bruk og vern

Høringsinnspillene er også tilgjengelig på [nettsiden](#).

2.4 Møter, befaringer, arbeidsgrupper

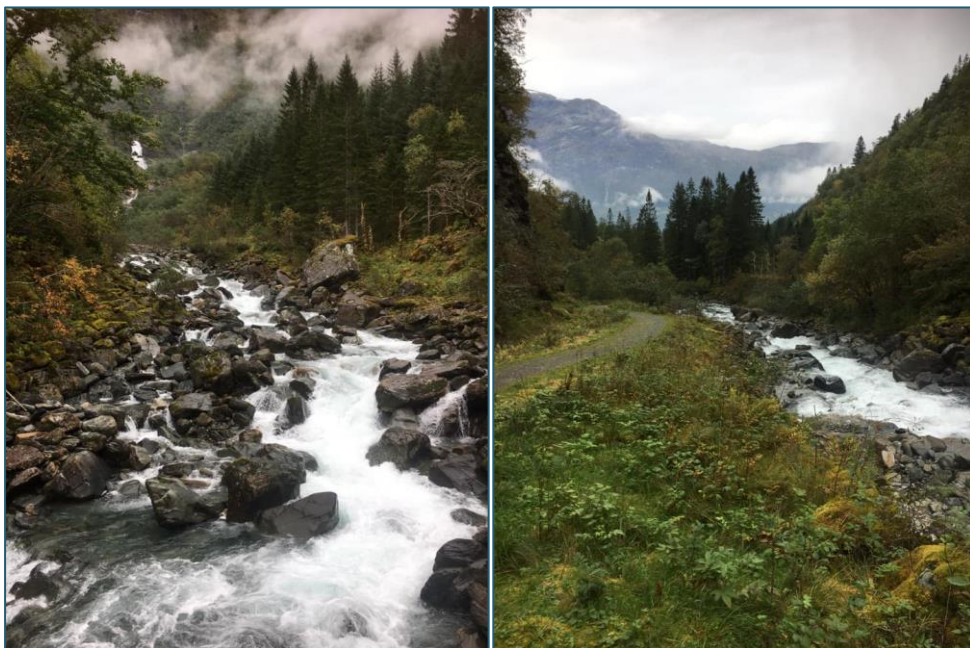
Koordinator har deltatt på faste ukentlige møter og obligatoriske fagsamlinger i FNF. Koordinator deltar også fast på månedlige møter med frivillige i «naturmangfoldgruppen» til Naturvernforbundet Hordaland, og møter i "DNT Vest" som er et vindkraft-samarbeidsforum mellom turistforeningene på Vestlandet. Koordinator har også deltatt på møter med oppdrettsfaggruppen der Naturvernforbundet Hordaland og NJFF Hordaland er representert. Forumet er med i regionalt planforum og sitter i utvalg for Folgefonna Nasjonalpark, Kraftsystemutvalget, Bergen kommune frivillighetsutvalg og Bergen Vassdragsråd. Forumet har også årlige kontaktmøter med myndigheter.

FNF Hordaland deltok på følgende møter i 2020:

- **15. januar** Dialogmøte med Fylkesmannens Miljøvernavdeling. Deltakere fra organisasjonene: Elisabeth Dahle (FNF koordinator S&F), Lars Ågren (NOF Hordaland), Helene Ødven (BHT), Synnøve Kvamme (NNVH), Alv Arne Lyse (NJFFH), Torbjørn Dahle (Sognefjorden Vel).
- **24. januar** Dialogmøte med Fylkeskommunen.
- **29. januar** Møte med Bymiljøetaten og interessenter angående til planarbeidet til Store Lungegårdsvann, Bergen kommune.
- **1. april** Møte med Statnett om konseptutvalutredning (KVU)
- **28. april** Møte om Folkedal II-Kvanndalselva med OED og Arnodd Håpenes fra Naturvernforbundet
- **6. mai** Møte med Kraftsystemutvalget
- **12. mai** Fordeling av spelemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet 2020. Vestland Fylkeskommune
- **27. mai** Natur- og friluftslivsorganisasjonenes innspill til nye Vestland. Vestland Fylkeskommune
- **16. juni** Møte med organisasjonar om medverknad i arbeidet med ny vassforvaltingsplan. Vestland Fylkeskommune.
- **23. juni** Dialogmøte med BKK og Statnett om kraftforsynings situasjonen i Bergensområdet
- **25. juni** Møte med Økosystemtjenester AS om verdisetting av natur. Deltakere fra organisasjonene: Lars Ågren (NOF Hordaland), Helene Ødven (BHT), Synnøve Kvamme (NNVH), Alv Arne Lyse (NJFFH).
- **13. august** Høringsmøte om VLFK sin plan om innovasjon og næring. Vestland Fylkeskommune.
- **22. oktober** Nasjonalt kraftsystemmøte. Statnett. Deltakere fra organisasjonene: Siren Juliussen, naturvernansvarlig i BHT.
- **1. desember** Regionalt kraftsystemmøte for BKK-området. BKK og Statnett. Deltaker fra organisasjonene: Siren Juliussen, naturvernansvarlig i BHT.

Befaringer

- **24. januar** *Store Lungegårdsvann*
Befaring rundt Store Lungegårdsvann i Bergen kommune i forbindelse med planarbeidet til området.
- **8. september** *Midtfjellet vindkraftanlegg*
Befaring til vindkraftanlegget på Midtfjellet i Fitjar kommune for å lage film om det siste urørte fjellet i kommunen og konsekvenser for natur og friluftsliv ved utbygging av mer vindkraft.
- **22. september** *Opovassdraget*
Befaring langs det vernede Opovassdraget i Opedal, i Ullensvang herad kommune. Det er tidligere søkt om utbygging av et småkraftverk i hovedløpet som fikk avslag av NVE. Avslaget ble påklaget av tiltakshaver, og befaringen ble arrangert som en del av klagebehandlingen.

Figur 3. Opovassdraget i Opedal. Område ovenfor bro vil bli oppdemmet (venstre), og elveløpet nedstrøms broen kan bli lagt i rør (høyre) hvis klagen innfris.

2.5 Annen deltakelse

FNF Hordaland deltar på konferanser, seminarer og på andre relevante arenaer for å øke nettverket og kompetanse. I 2020 har det vært mindre fysisk deltakelse på grunn av koronapandemien.

FNF Hordaland deltok på følgende arrangement i 2020:

- **28. januar** Avduking av plathvalmonumentet på Vindenes.
- **2. februar** «Kom deg ut- dagen» på Fløysletten i Bergen kommune.
- **11. juni** Webinar: Kurs i vannforvaltning. FNF Oslo og OOF.
- **3. september** Webinar: vindkraftmeldingen. DNT m.fl.
- **11. september** Seminar om restaurering av vassdrag og våtmarker. Miljødirektoratet og Norsk Vannforening.
- **23. september** Strandsonewebinar, Norsk Friluftsliv.
- **1. oktober** Inkludering i organisasjonene. Digitalt seminar av Frivillighet Norge.
- **8. oktober** Webinar: Elektrifisering av oppdrettsnæringen. Tekna.
- **22. oktober** Digitalt: Nasjonalt kraftsystemmøte. Statnett.
- **30. oktober** Webinar: Naturbasert reiseliv før, under og etter koronakrisen. NMBU.
- **3. november** Digital friluftlivssamling for fylkeskommuner, fylkesmenn og samarbeidspartnere. Miljødirektoratet.
- **19. november** Digitalt: Mediaarbeid i FNF. FNF-styret sentralt.
- **17. november** Webinar: Lansering av Naturindeks for Norge 2020. Miljødirektoratet.
- **18. og 19. november** Digitalt: Klimathon 2020. Vestland Fylkeskommune.
- **25. november** Webinar: Markering av sjøørretens år. FNF Troms.
- **3. desember** Lansering av portal for økologiske grunnkart. Miljødirektoratet.
- **14. desember** Lansering av ny veileder for konsekvensutredninger for klima og miljøtemaer, Miljødirektoratet.
- **15. desember** Digitalt møte: Skogen sin rolle for klimaet. Statsforvalteren i Vestland.

- **16. desember** Webinar: Kommunal viltforvaltning. Statsforvalteren i Vestland.

2.6 Informasjon

FNF i media

FNF Hordaland har blitt omtalt i 23 nyhetssaker i 2020. Ifølge mediaovervåkingstjenesten «Infomedia» gjaldt sakene i hovedsak om fagmøtet om vindkraftmeldingen, Kvanndalselva, utbygging av Onarheim kraftverk, bekkevandring i Friluftslivets Uke, og befaring til Midtfjellet vindkraftanlegg. De fleste av oppslagene var i lokalaviser.

Nettsider

Forum for Natur og Friluftsliv fikk nye nettsider i 2020. Nettsiden inneholder all informasjon om organisasjonen. Nyheter, høringsuttalelser, arrangementer og månedsbrev publiseres fortløpende på nettsiden. Det ble publisert 23 nyhetsinnlegg på nettsiden i 2020.

Forum for natur og friluftsliv Hordaland sin nettside: <https://fnf-nett.no/hordaland/>.

Filmer om vindkraft

Under koronapandemien har man ikke hatt mulighet til å ha folkemøter eller store markeringer, man har derfor vist engasjement i vindkraftmotstanden på andre måter. Film er et godt medium som ofte når lenger enn ren tekst. Det ble derfor laget film sammen med Bergen og Hordaland Turlag og Naturvernforbundet Hordaland fra [fagmøtet om vindkraftmeldingen](#) og [Grønafjellet ved Midtfjellet vindkraftanlegg](#) (figur 4) med midler fra Finsefondet, FNF Hordaland og Bergen og Hordaland Turlag. Forumet bidro også til filmene om [den økende vindkraftmotstanden](#) og mer [vindkraft i Bremanger](#).

Figur 4. Film fra befaringen til Midtfjellet vindkraftanlegg om naturverdiene på Grønafjellet, det siste urørte fjellet i Fitjar kommune.

Nyhetsbrev

FNF Hordaland sender ut månedlige nyhetsbrev med informasjon om høringer, arrangementer, aktiviteter til de tilknyttede organisasjonene og litt faglig påfyll. Vi har fått svært god tilbakemelding på månedsbrevene i 2020, og flere påmeldinger i løpet av året fra ansatte i Vestland Fylkeskommune. Månedsbrevene ligger tilgjengelig på [nettsiden](#).

Sosiale medier

I september 2020 ble det opprettet en egen FNF Hordaland facebookside: <https://www.facebook.com/FNFHordaland>. Siden har så langt 69 følgere og hadde 27 innlegg i perioden september-desember 2020. Hovedformålet med siden er å formidle kunnskap, relevant informasjon fra forvaltning, arrangementer, månedsbrev, og våre høringsinnspill.

Profilering

I 2020 laget forumet et FNF Hordaland banner til inne- og utearrangementer. Vi laget også en «Friluftslivets Uke – banner» for deler av midlene til FU, som de tilknyttede organisasjonene kan låne til sine arrangementer i forbindelse med FU.

3. Organisatorisk

3.1 Tilsluttede organisasjoner

Forum for natur og friluftsliv Hordaland fikk én ny (*) tilslutning i 2020. Følgende 11 organisasjoner er nå tilsluttet:

- Bergen og Hordaland Turlag (DNT)
- Voss Utferdslag (DNT)
- Naturvernforbundet Hordaland
- Norges Jeger- og Fiskerforbund - Hordaland
- Bergen og Omland Friluftsråd
- Hordaland fylkeskystlag
- Vestland Botaniske Forening
- Syklistenes Landsforening, Bergen og omegn
- Norsk Ornitologisk Forening, avd. Hordaland
- Voss kajakklubb
- Hordaland krins av Norges Speiderforbund*

Disse organisasjonene representerer over 45.000 medlemskap.

3.2 Årsmøtet

Årsmøtet for 2020 ble avholdt 28. april digitalt på Teams. Det var seks personer til stede fra seks organisasjoner. Av de tilstedeværende organisasjonene var samtlige stemmeberettigede. I tillegg var daværende FNF koordinator, Ørjan Sælensminde, til stede.

Følgende organisasjoner deltok på årsmøtet:

- Bergen og Hordaland Turlag (DNT) v/Nicolas Rodriguez
- Voss Utferdslag (DNT) v/ Rigmor Onarheim
- Naturvernforbundet Hordaland v/Synnøve Kvamme
- Norges Jeger- og Fiskerforbund – Hordaland v/Alv Arne Lyse
- Norsk Ornitologisk Forening, avd. Hordaland v/Lars Ågren
- Vestland Botaniske Forening v/Anders Gunnar Helle

Protokoll fra årsmøtet finnes på <https://fnf-nett.no/hordaland/om-oss/> under «Årsmøte».

3.3 Styret

Styret ble valgt på årsmøtet 28. april 2020 og har bestått av:

Leder	Lars Ågren (på valg 2021)
Medlemmer	Helene Ødven, Bergen og Hordaland Turlag Alv Arne Lyse, Norges Jeger- og Fiskerforbund (på valg 2021) Synnøve Kvamme (på valg 2021)

Det har vært avholdt syv styremøter i FNF Hordaland i 2020, og styret behandlet 48 saker. I tillegg er enkelte saker behandlet per e-post.

3.4 Administrasjon

Ørjan Sælensminde var ansatt i 100 % stilling som koordinator i FNF Hordaland ut mai 2020. Fra 1. juni 2020 har Silje Elvatun Sikveland vært ansatt i 100 % stilling som koordinator. Koordinator i Hordaland har kontorplass i Bergen og Hordaland Turlag sine lokaler i Friluftslivets Hus (Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen). Grunnet koronasmitte i regionen har koordinator hatt hjemmekontor store deler av 2020.

4. Økonomi

Forumets økonomi er tilfredsstillende. De totale inntektene i 2020 var 308 244kr, og de totale kostnadene i 2020 var 315 790kr. Forumet gikk i underskudd i 2020 med 6843kr. Forumets egenkapital pr. 31. desember 2020 var 367 343kr.

FNF nasjonalt har arbeidsgiveransvaret for koordinator i FNF Hordaland og utbetaler lønn og sosiale utgifter. FNF fylkene dekker lønnen med en egenandel på 100 000kr. I 2020 fikk forumet tilskudd fra Vestland Fylkeskommune (150 000kr) og Bergen kommune (50 000kr). Vi fikk også midler fra KMD til gjennomførelse av kurs i GIS-programmet QGIS (50 000kr), og tilskudd fra Norsk Friluftsliv til arrangement og markedsføring av Friluftslivets Uke (35 000kr).

5. Signatur av årsrapporten

Godkjent på årsmøtet 10. mars 2021, i tråd med interne retningslinjer uten signaturer.

Styrets medlemmer

Lars Ågren

Styreleder

Helene M. Ødven

Silje Elvatun Sikveland

Daglig leder v/koordinator

Alv Arne Lyse

Synnøve Kvamme